

Kompassen

- Ett strategiskt hjälpmedel

**Svenska
Seglarförbundet**

Kompassen – ett strategiskt hjälpmedel

Kompassen är ett hjälpmedel så att du lättare kan läsa vindförutsättningarna på banan. Det finns många användningsområden med kompassen för en kappseglare. De grundläggande områdena är;

- Du kan läsa **vindriktningen** före start för att se om vinden pendlar eller inte men också hur mycket den pendlar.
- Ta reda på **startlinjens riktning** i förhållande till vindriktningen för att se fördel på linjen.
- Vid **pendlande vindar** kan du avläsa mellan vilka gradtal vinden pendlar, medelvindriktning på båda halsar och du kan också avgöra hur ofta pendlingarna sker.
- När du vet **medelvindriktningen** kan du avgöra om det är ett vrid du vill slå på eller om du ska vänta på ett större skift.
- Kompassen bekräftar **gradvis med-** eller **motvrid**, vilket annars kan vara svårt att se.

Montera kompassen

- Kompassen skall vara monterad där du på bästa sätt kan läsa av den såväl när du seglar för styrbords- som babordshalsar.
- Montera självhäftande plastfolie på respektive sida där du på ett bekvämt sätt kan anteckna gradtal med en blyertspenna.

Att använda kompassen

- Styr båten mot vindögat – kompasstalet visar vindriktningen.
- Segla - Kompassstalet visar båtens kurs som du seglar mot.

Kompasskurs	Mot vinden	
	Medvrid	Motvrid
Styrbords halsar	Högre tal	Lägre tal
Babords halsar	Lägre tal	Högre tal

Du seglar för styrbordshalsar

- När vinden skiftar till höger visar kompassen ett högre tal
– du har ett medvrid.
- När vinden skiftar till vänster visar kompassen ett lägre tal
– du har ett motvrid.
 - En båt som seglar för babordshalsar har däremot ett medvrid.

Du seglar för babordshalsar:

- När vinden skiftar till vänster visar kompassen ett lägre tal
– du har ett medvrid.
- När vinden skiftar till höger visar kompassen ett högre tal
– du har ett motvrid.
 - En båt som seglar för styrbordshalsar har däremot ett medvrid.

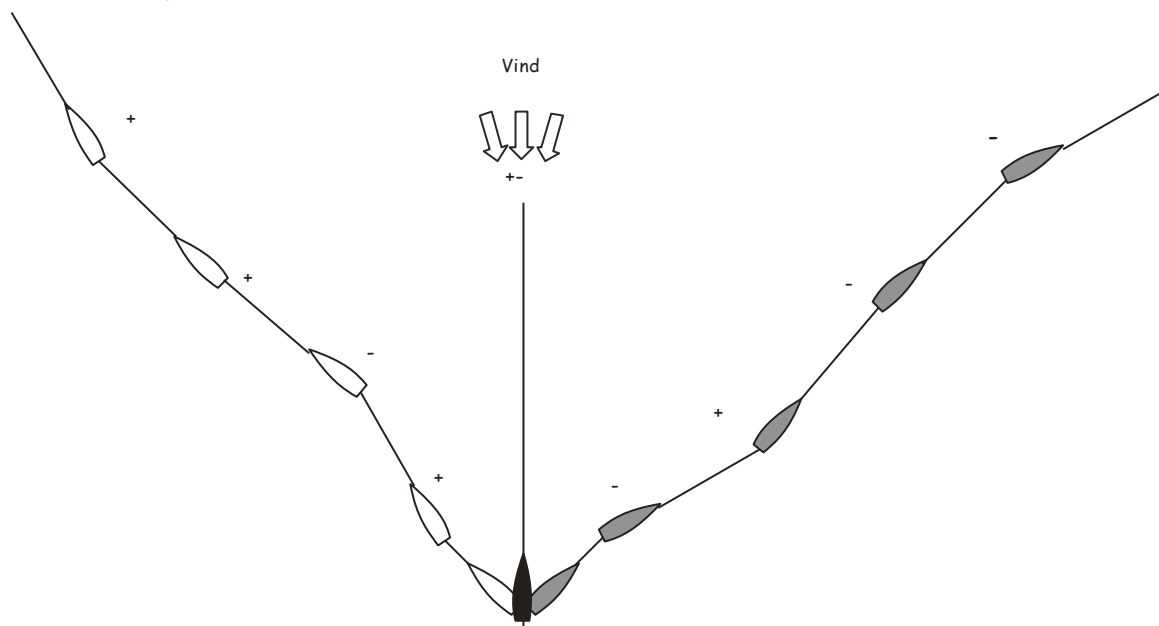
Detta kan du träna på själv

Övning 1 Tag regelbundet kompasskurser på vindriktningen.

Övning 2 Checka startlinjen

- Styr båten i vindögat och kolla riktningen
- Segla från startbåten mot babordsflaggen och kolla riktningen
 - Mindre än 90 grader = babordsfördel
 - 90 grader = linjen är rak
 - Mer än 90 grader - styrbordsfördel

Övning 3 Segla kryss på en hals i taget i ca 10 min - tag regelbundet kompasskurser och notera gradtalen på respektive hals.

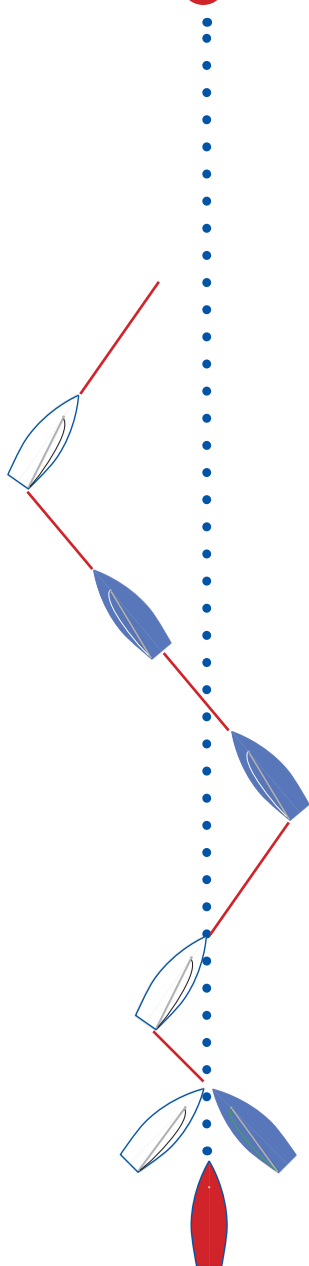
Övning 4 Gör samma övning – Notera högsta och lägsta kurser på respektive halsar

- Mellan vilka gradtal pendlar vinden på respektive hals?
- Vad blir medelvindriktningen för respektive hals?
- Hur ofta sker skiftena? (periodicitet)

Övning 5 Tag kompasskurs till exempelvis ett vanligt sjömärke som ett tänkt kryssmärke och notera högsta och lägsta kurser på respektive halsar.

- Du kan troligtvis inte utnyttja alla skift optimalt utan behöver "bjuda" i förhållande till märket.
- Hur resonerar du?
 - Genomför och utvärdera!

Så mycket kan du tjäna

Tabellen nedan visar på skillnad i sträcka vid olika kompasskurser.

- Om startlinjen är 200 meter lång och har 5 graders läfördel ligger läbojen 17,5 meter närmare vinden (ca 35 meter seglad sträcka).

Gradskillnad	Distansskillnad	
	100 meter sträcka	200 meter sträcka
5°	8,5 meter	17,5 meter
10°	17,5 meter	35 meter

